ห้อง F | การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อตอบโจทย์ชีวิต

ดาวน์โหลดเอกสาร
ห้อง F
การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

ทำไมต้องยืดหยุ่น...

"รายงานความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาปี 2566 ของ กสศ. บ่งชี้ถึงสถานการณ์เศรษฐกิจไทยที่ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่จากโรคโควิด-19 และยังมีอัตราเงินเฟ้อเป็นตัวเร่งสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้รุนแรงขึ้น รายได้ครัวเรือนมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องเหลือเพียง 34 บาทต่อวัน ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์ความยากจนในระดับนานาชาติถึงวันละ 80 บาท นอกจากนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายในการพัฒนา **'ทุนมนุษย์'** โดยจากการสำรวจล่าสุดพบว่า ทุนมนุษย์ในเด็กและเยาวชนวัยแรงงานตอนต้น อยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง ซึ่งในเด็กปฐมวัยมีทักษะการฟังลดลง ขณะเดียวกัน เยาวชนวัยแรงงานตอนต้นยังสูญเสียความพร้อมด้านอาชีพ โดยมีการประเมินว่าเด็กจากครัวเรือนยากจนสูญเสียทักษะ (Skill Loss) ลงไปมากถึงร้อยละ 30-50 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา"

อ้างอิง : https://research.eef.or.th/educational-inequality-report-2023/

เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากครัวเรือนยากจนและยากจนพิเศษ ต้องเผชิญกับปัญหาซับซ้อนในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นสภาพครัวเรือนที่เปราะบาง กับดักความคิดของผู้ปกครองในเรื่องการศึกษาและรายได้ ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต หรือปัญหาทางสังคม เช่น ยาเสพติด การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ฯลฯ

ดังนั้น กุญแจสำคัญของการแก้ปัญหาดังกล่าว คือการสร้างระบบนิเวศที่ดีและมีความยืดหยุ่นให้กับเด็กและเยาวชนที่ยากจนหรือด้อยโอกาส

ยืดหยุ่นเพื่อใคร...

เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสจำนวนมาก กำลังเผชิญอุปสรรคการเข้าถึงการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทของเด็กด้อยโอกาสไว้ 10 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ)
2. เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
3. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง
4. เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ
5. เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ
6. เด็กในชนกลุ่มน้อย
7. เด็กเร่ร่อน
8. เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน
9. เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ
10. เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ทุนสร้างโอกาส

แผนที่การทำงานส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา กสศ.

ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน
- เยาวชนนอกระบบการศึกษาและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ

ทุนสนับสนุนเยาวชนในระบบการศึกษาให้เรียนต่อในระดับสูง ประกอบด้วย
- ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง
- ทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ

เชิญชวนสำรวจข้อมูลภาพรวมทุน ทั้งในมิติรายพื้นที่ ในระดับภาคและจังหวัด จำนวนกลุ่มเป้าหมาย สัดส่วนสาขาและอาชีพที่ได้รับการสนับสนุน รวมทั้งจำนวนหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับทุน

https://inno.eef.or.th
ทุนสร้างโอกาส

เพื่อเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ช่วยกันจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงเด็กและเยาวชนเข้ากับธรรมชาติ ไม่ใช่เพียงความรู้เฉพาะรายวิชา ขณะเดียวกันเส้นทางการพัฒนาไม่จำเป็นต้องพาเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา แต่ต้องแก้ให้การศึกษาสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้พร้อมๆ กับการประคับประคองที่ยืดหยุ่น เชื่อมั่นและจริงใจ เพื่อให้เด็กและเยาวชนค้นหาและรู้จักตัวเองจนกระทั่งพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

สเปกตรัม (Spectrum)

เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มเด็กและเยาวชน เปรียบเสมือนธรรมชาติของปัญหาที่ทำให้เกิดเหตุสภาวะแตกต่างกัน ซึ่งทางออกของการแก้ปัญหาเหล่านี้ก็ย่อมแตกต่างกัน

เฉดสีฟ้า
คือเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา

เฉดสีเขียว
คือเด็กที่อยู่ในโรงเรียน แต่เป็นเด็กหลังห้อง ตัวอยู่ในโรงเรียน แต่ใจอยู่ข้างนอก ไม่รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งกลุ่มนี้มีความหลากหลาย บางคนต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว บางคนอาจเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่างๆ เช่น เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา เสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรม

เฉดสีส้ม
คือกลุ่มเด็กที่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเข้าไปสู่โลกสีเทา และโลกสีดำ

เฉดสีแดง
คือเด็กที่ปฏิเสธระบบโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ การทำงานกับเด็กกลุ่มนี้จึงต้องมีท่าทีและทักษะที่หลากหลาย มีความรัก ความเมตตา ความเข้าใจ การให้โอกาส การรับฟัง การให้ความเคารพ และการเปิดกว้าง

สิ่งเหล่านี้จำเป็นต่อพื้นฐานของการทำงานและออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเฉดสีส้มและสีแดง เพราะเขาเป็น "ผล" จากปัจจัย เงื่อนไข ความจำเป็น หรือสถานการณ์บางอย่าง ไม่ใช่ "เหตุ"

อ้างอิง :
รองศาสตราจารย์ ดร.ลือชัย ศรีเงินยวง
ผู้อำนวยการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
กล่าวในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงข้อเสนอ
โครงการส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ปี 2565

ห้อง F | การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

ALL FOR EDUCATION
EDUCATION FOR ALL
ปลุกพลังปวงชนเพื่อเด็กไทยทุกคน

Flexible Learning
นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เพื่อตอบโจทย์ชีวิต

การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible Learning)

การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญที่จะปลดล็อกศักยภาพของเด็กและเยาวชนด้วยโอกาส โดยมอบโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม เปิดให้เรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลายที่สอดคล้องกับเงื่อนไขชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จนกระทั่งเกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นยังเป็นแนวทางการศึกษาที่สอดคล้องกับการผลักดันขององค์การสหประชาชาติ (UN) ที่มองว่าเป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งจะช่วยสร้างการศึกษาที่ครอบคลุม ภายใต้หลักการความยุติธรรม ความเสมอภาค และสิทธิมนุษยชน

สำหรับประเทศไทย นวัตกรรมการศึกษาที่ยืดหยุ่นจะช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมาย Thailand Zero Dropout และทำให้ประโยค "จากนี้ไปเด็กทุกคนต้องได้เรียน" เกิดขึ้นได้จริง

ยืดหยุ่น – เปิดกว้าง – ไร้ขอบเขต – ตอบโจทย์ชีวิต – ไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

อ้างอิง : https://flexiblelearning.eef.or.th/about-flexiblelearning/

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

Big Book 60.4 x 9 cm

ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

Big Book 60.4 x 9 cm

โรงเรียนมือถือ (Mobile School) เข้าเรียนไม่ได้ ให้โรงเรียนไปหา

Big Book 60.4 x 9 cm

ศูนย์การเรียน

Big Book 60.4 x 9 cm

ความร่วมมือกับ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน

Big Book 60.4 x 9 cm

หลักสูตรระยะสั้น

Big Book 60.4 x 9 cm

Learn to Earn เรียนรู้ เพื่ออยู่รอด

Big Book 60.4 x 9 cm

การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Big Book 60.4 x 9 cm

Artwork Big Book size A2 : 59.4 x 42 : 8 ชิ้น

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

Flexible Learning 01

การบริหารจัดการศึกษาที่รวม
(1) การศึกษาในระบบโรงเรียน
(2) การศึกษานอกระบบ และ
(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เข้าด้วยกัน
โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
นักเรียน และชุมชน เด็กสามารถเลือก
เรียนวิชาที่สนใจเพิ่มเติมจากการเรียนปกติ
มีความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา เพื่อให้
สอดคล้องกับความแตกต่างและปัญหา
ของผู้เรียน

อ้างอิง : https://flexiblelearning.eef.or.th/school3systems/

ธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

Flexible Learning 02

ระบบที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตหรือ
ผลการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้
หลากหลายรูปแบบ มีประโยชน์
ในการรับรองคุณวุฒิการศึกษาระดับ
สูงขึ้นและช่วยต่อยอดในการทำงาน
เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ยกระดับ
คุณภาพชีวิต มีงานทำ และมีรายได้
ที่สูงขึ้น

อ้างอิง : https://flexiblelearning.eef.or.th/creditbanksystem/

โรงเรียนมือถือ (Mobile School) เข้าเรียนไม่ได้ ให้โรงเรียนไปหา

Flexible Learning 03

"Mobile School เข้าเรียนไม่ได้ ให้
โรงเรียนไปหา" เป็นโครงการเชิงรุกที่
จะพา "การเรียนรู้" และ "วุฒิการศึกษา"
ไปให้ถึงเด็กและเยาวชนที่หลุดจาก
ระบบการศึกษาในพื้นที่ทั่วประเทศ
โดยความร่วมมือของ กสศ. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และเครือข่ายศูนย์การเรียนโดย
สถาบันทางสังคม ตามมาตรา 12
แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542

อ้างอิง : https://flexiblelearning.eef.or.th/mobile-school/

ศูนย์การเรียน

Flexible Learning 04

การส่งเสริมศูนย์การเรียนตามมาตรา 12
แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
เป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการเรียนรู้
อย่างมีส่วนร่วม ภายใต้แนวคิดการจัด
การเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตชุมชน หรือการ
นำชีวิตเป็นตัวตั้ง ซึ่งไม่เพียงแต่พัฒนา
ผู้เรียน ผู้จัดการศึกษา หรือสมาชิกใน
ชุมชนเท่านั้น แต่ได้พัฒนาคุณภาพชีวิต
ของชุมชน โดยเฉพาะคุณภาพของจิตใจ
อันเป็นเป็นรากฐานของการพัฒนา
คุณภาพชีวิตอย่างแท้จริง

อ้างอิง : รายงานประจำปี 2566 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
https://www.eef.or.th/wp-content/uploads/2023/06/EEF-Annualreport-2566.pdf

ความร่วมมือ กับกรมพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน

Flexible Learning 05

มีการขยายผลการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น
ให้กับเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา ในปี พ.ศ. 2566 มีเยาวชนใน
กระบวนการยุติธรรมจำนวน 1,958 คน
ในพื้นที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
จำนวน 20 แห่ง ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ
โดยใช้ "ศูนย์การเรียนตามมาตรา 12
แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542"
เป็นทางเลือกทางการศึกษาพร้อมทั้ง
สร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดย
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ควบคุมเป็นพื้นที่เรียนรู้
เปลี่ยนผู้คุมเป็นครูนักจัดการเรียนรู้
ตลอดจนพัฒนาทลไทโอบรุ้มคุ้มครอง
ระดับต่างลเพื่อดูแลเยาวชนหลังได้รับ
การปล่อยตัว

อ้างอิง : รายงานประจำปี 2566 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
https://www.eef.or.th/wp-content/uploads/2023/06/EEF-Annualreport-2566.pdf

หลักสูตรระยะสั้น

Flexible Learning 06

ทุนนวัตกรรมสายอาชีพขั้นสูงใน
หลักสูตรระยะสั้นช่วยให้เด็กด้อยโอกาส
ก้าวข้ามรอยต่อสู่การศึกษาที่สูงขึ้น
หลักสูตรระยะสั้น ซึ่งได้แก่ 1. หลักสูตรผู้ช่วย
ทันตแพทย์ 2. หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล
เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้ประกอบอาชีพได้ทันที
หลังจบการศึกษา เป็นบันไดสู่อาชีพและ
มีรายได้ในเวลาอันรวดเร็ว

Learn to Earn เรียนรู้ เพื่ออยู่รอด

Flexible Learning 07

ทุนส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชน
เป็นฐาน ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความ
ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือ
ผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา
ให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบ
อาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะ
พึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิต โดยใช้
"การศึกษาทางเลือก" รวมไปถึง
"การเรียนรู้ตลอดชีวิต" ทั้งยังให้ชุมชน
เป็นกลไกร่วมขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ

การเรียนรู้ตลอดชีวิต Long Life Learning

Flexible Learning 08

ทำไมเราต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต?
เทคโนโลยีปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
ทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้น เพียงไม่กี่ปีจากที่เราเคย
นั่งดูโทรทัศน์กัน ปัจจุบันหลายๆ บ้านไม่ได้ดูโทรทัศน์
แต่ดูรายการต่างๆ ผ่านโทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ต
ถ้าเราน้วยเต็ดติดกับความรู้เดิมที่เคยเรียนรู้มา
เราอาจไม่สามารถสู้กับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุ
ฝีเหวดรุนแรงนี้ได้แน่นอนได้ เพราะอาชีพที่เคยทำ
ที่มาพร้อมกับเทคโนโลยีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก
ในขณะที่บางอาชีพที่เคยมีนั้นคง ก็อาจถูกทดแทนโนโลยี
แทนที่ ดังนั้นมนุษย์จะอยู่รอดในอนาคตที่หมุนเร็ว
เช่นนี้ได้ จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต
เพื่อก้าวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

อ้างอิง : https://www.eef.or.th/article-lifelong-learning-15121/